

PRAKSISOVERSIGT · MENNESKERETTIGHEDER

Praksisoversigt over EMRK artikel 8 (privatliv og familieliv)

Fra tvangsadoption og samværsfuldbyrdelse til advokatfortrolighed og skjult overvågning

Version 2 Opdateret 16. jul. 2026 49 afgørelser · 2014-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

EMRK artikel 8 – retten til respekt for privatliv, familieliv, hjem og korrespondance – er den menneskeretlige bestemmelse, danske domstole oftest tager stilling til. Den virker på to måder: som konform fortolkningsfaktor for danske love (adoptionsloven § 9, forældreansvarsloven §§ 4 og 20 a, børneloven § 24, retsplejelovens fuldbyrdelses- og efterforskningsregler) og som selvstændig prøvelsesnorm, hvor domstolene direkte efterprøver, om et indgreb har hjemmel, forfølger et lovligt formål og er proportionalt. Praksis 2019-2026 viser tre tydelige linjer: adoption uden samtykke kræver "helt særlige omstændigheder" og en høj grad af sandsynlighed for varig manglende forældreevne; myndighederne har en positiv forpligtelse til reelt at afveje de biologiske forældres interesser og til at håndhæve samværsafgørelser; og legalitetskravet i artikel 8, stk. 2, er et selvstændigt krav, som proportionalitet ikke kan reparere.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Artikel 8-prøvelsen er firleddet: (1) foreligger der et indgreb af en vis intensitet, (2) har det hjemmel, (3) forfølger det et af de udtømmende formål i stk. 2, og (4) er det nødvendigt i et demokratisk samfund (proportionalt).
- 02** Kravene til retsgrundlagets klarhed stiger i takt med indgrebets intensitet – legalitetskravet er selvstændigt og kan ikke repareres af, at indgrebet i øvrigt var proportionalt.
- 03** Adoption uden samtykke efter adoptionsloven § 9, stk. 2-4, forudsætter en prognosevurdering med høj grad af sandsynlighed for, at forældrene varigt – uanset støtteforanstaltninger – vil være ude af stand til at varetage omsorgen.
- 04** Adoption uden samtykke er kun forenelig med artikel 8, hvis der foreligger "helt særlige omstændigheder" og "tungtvejende hensyn til barnets bedste" – en formel, landsretterne gengiver næsten ordret i 2025-2026-praksis.
- 05** Alternativet til adoption er ikke status quo, men en livslang professionel plejeanbringelse med indbygget usikkerhed – hensynet til kontinuitet og stabilitet vejer derfor tungt for adoption.

- 06 Kravet om "helt særlige tilfælde" udgik af forældreansvarsloven § 20 a ved lovændringen i 2019; myndighederne må ikke i realiteten genindføre det gennem praksis.
- 07 I sager efter § 20 a skal der tilvejebringes et oplysningsgrundlag, der gør det muligt at afgøre sagen i overensstemmelse med både § 20 a og artikel 8 – typisk en børnesagkyndig erklæring og sagkyndige erklæringer om de biologiske forældre efter retsplejeloven § 450 a.
- 08 Ved vurderingen efter § 20 a skal der ud over barnets bedste også tages hensyn til de biologiske forældres interesser, i det omfang det kan ske uden skade for barnets helbred og udvikling (Højesteret 2025, 4-1).
- 09 Myndighederne må ikke nøjes med at fokusere på barnets interesser, men skal forsøge at kombinere barnets og familiens interesser – "fair balance" efter Abdi Ibrahim mod Norge.
- 10 Hensynet til, at barnet får mulighed for at kende sine rødder, skal indgå selvstændigt i helhedsvurderingen efter § 20 a.
- 11 Spørgsmålet om samvær efter en adoption bør afgøres i så nær tidsmæssig tilknytning til adoptionen som muligt – men manglende samværsafgørelse ugyldiggør ikke i sig selv adoptionen.
- 12 Midlertidig placering hos de kommende adoptanter efter adoptionsloven § 32 a er forenelig med artikel 8, fordi den ikke begrænser den efterfølgende domstolsprøvelse af adoptionens berettigelse.
- 13 Bedsteforældres forhold til børnebørn nyder efter EMD's praksis i almindelighed en mindre grad af beskyttelse end forældre-barn-forholdet – men proceskravene til sagsoplysningen gælder alligevel.
- 14 Fuldbyrddelse af samvær kan kun ske under hensyn til barnet og skal varetage barnets bedste, jf. retsplejeloven § 456 p – men en forælders vedholdende modvilje fritager ikke myndighederne for at handle.
- 15 Afhentning af barnet efter retsplejeloven § 456 r, stk. 5, er sidste udvej: udgangspunktet er tilbageholdelse af den modsættende forælder et andet sted end barnets opholdssted.
- 16 Kendelser om tvangsfuldbyrddelse af samvær appelleres efter reglerne om fogedrettens afgørelser og er ikke omfattet af karebegrænsningen i retsplejeloven § 389 a.
- 17 Artikel 8 kan ikke bære en samværsret, der mangler hjemmel i forældreansvarsloven – analogianvendelse af § 20 afvises, når barnet bor hos begge biologiske forældre.
- 18 Ved genoptagelse af faderskab efter børneloven § 24 vejer barnets bedste og den etablerede sociale faderrelation tungere end den genetiske sandhed, selv ved DNA-bevis på over 99,99 %.
- 19 En frihedsberøvet telefonsamtale med sin forsvarer må ikke optages, påhøres eller aflyttes – beskyttelsen er absolut efter straffuldbyrddelsesloven § 57, stk. 6, og rækker også til advokatfuldmægtigen.
- 20 Videoovervågning af et frit tilgængeligt sted falder uden for observationsreglerne i retsplejeloven § 791 a og kræver derfor ikke retskendelse – herunder en privatejet parkeringskælder med offentlig adgang.

- 21** En krænkelse af artikel 8's legalitetskrav medfører ikke automatisk bevisafskæring; afgørende er, om rettergangen som helhed har været fair efter artikel 6.
- 22** Artikel 8 giver ikke en familie ret til frit at vælge, i hvilket land familielivet skal udøves – kan familielivet udøves i et andet land eller ved besøgsophold, er afslag som udgangspunkt proportionalt.
- 23** Forvaltningen har pligt til af egen drift at inddrage artikel 8 i skønsudøvelsen og skal vægte hensynet til privat- og familieliv med høj prioritet.

Artikel 8's struktur: fire beskyttede sfærer og den firleddede

§ 1 indgrebstest

EMRK er inkorporeret i dansk ret, og konventionsteksten er optaget som bilag 1 til [inkorporeringsloven](#). Artikel 8 lyder:

Stk. 1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.

Bestemmelsen rummer fire selvstændige, men overlappende rettigheder. Folketingets Ombudsmand har i [FOB 2010 20-7](#) om en kommunes besøgsrestriktioner for pårørende til en plejehjemsbeboer beskrevet forholdet mellem dem:

Artikel 8, stk. 1, rummer fire rettigheder som bestemmelsen beskytter, nemlig privatlivet, familielivet, hjem og kommunikation. (...) Begrebet privatliv skal forstås bredt og fungerer i praksis som et overbegreb for de forskellige elementer i artikel 8. Rettens selvstændige indhold i forhold til familieliv, hjem og korrespondance er vanskelig at drage og ofte mindre afgørende da det væsentlige i praksis vil være om artikel 8 som helhed er anvendelig eller ej.

Afgrænsningen har praktisk betydning: »privatliv« kan omfatte relationer mellem familiemedlemmer, hvor der ikke foreligger et »familieliv« i konventionens forstand – fx forholdet mellem forældre og voksne børn.

Selve prøvelsen forløber i fire trin, som Ombudsmanden opregner sådan:

- **Foreligger der et indgreb?** Der skal være tale om »et egentligt indgreb som berører individet med en vis intensitet«. Er foranstaltningen bagatelagtig, eller er der givet et gyldigt samtykke, er der ikke tale om et indgreb i artikel 8's forstand.
- **Har indgrebet hjemmel?** Ombudsmanden fremhæver, at »[k]ravene til retsgrundlagets klarhed øges i takt med indgrebets intensitet«, og henviser til [Khan mod Storbritannien](#), hvor politiets aflytning alene hvilede på ikke-bindende ministerielle retningslinjer – betingelsen om, at indgrebet skulle ske »i overensstemmelse med loven«, var derfor ikke opfyldt.
- **Forfølger indgrebet et lovligt formål?** Artikel 8, stk. 2, »opregner udtømmende de hensyn der kan begrunde indgreb i privat- og familielivet mv.«
- **Er indgrebet nødvendigt i et demokratisk samfund?** »Heri ligger et krav om proportionalitet.«

Bevisbyrden er statens. Ombudsmanden formulerede det i [FOB 2017-12](#) om PET's kopiering og arkivering af en forfatters dagbøger:

I det omfang der i en konkret sag er foretaget et indgreb i en persons privatliv, skal staten påvise, at betingelserne for indgrebet er opfyldt, jf. artikel 8, stk. 2. Indgrebet skal således have hjemmel i national ret, varetage et af de i bestemmelsen opregnede formål samt være nødvendigt i et demokratisk samfund.

Artikel 8 er ikke kun en afværgerettighed. Som Ombudsmanden opsummerer i [FOB 2017-10](#) om den ulovlige instruks om adskilt indkvartering af mindreårige asylansøgere, omfatter retten til familieliv både »retten til at opretholde et eksisterende familieliv« og »i visse situationer statens positive forpligtelse til at tilvejebringe de nødvendige forudsætninger for at udøve et familieliv«. Samme udtalelse redegør for familiebegrebet: udgangspunktet er kernefamilien, mens der for ugifte samlevende skal foretages en konkret vurdering med vægt på samliv, forholdets varighed og fælles børn. Endelig har staterne en skønsmargin, der »fastlægges konkret fra sag til sag og beror bl.a. på indgrebets baggrund, karakter og intensitet«.

Denne struktur er ikke ny i dansk ret. Allerede **betænkning nr. 1303/1995** om udenlandske kvinders integration og retsstilling gengav artikel 8 ordret og fastslog, at konventionen ikke i sig selv indeholder regler om ret til ophold, men at afslag på opholdstilladelse »efter omstændighederne [kan] rejse spørgsmål om krænkelse af konventionens artikel 8«.

LOV

[Inkorporeringsloven § bilag-1-article-8](#)

Adoption uden samtykke: prognosekravet og formen om "helt særlige omstændigheder"

Adoption uden samtykke er det mest indgribende familieretlige indgreb dansk ret kender, og det er her artikel 8 prøves hyppigst. Retsgrundlaget er [adoptionsloven § 9, stk. 2](#):

Selv om forældrene ikke vil give samtykke efter § 7, stk. 1, kan adoptionsbevilling i særlige tilfælde meddeles, hvis væsentlige hensyn til, hvad der er bedst for barnet, taler for det.

To udmøntende regler bærer praksis. [§ 9, stk. 3](#) tillader adoption, når betingelserne for anbringelse uden for hjemmet er opfyldt, og »det er sandsynliggjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet«. [§ 9, stk. 4](#) tillader plejeforældreadoption, når »barnets tilknytning til plejefamilien har antaget en sådan karakter, at det vil være skadeligt for barnet at bryde denne tilknytning«.

Prognosevurderingen. Domstolene henviser konsekvent til **UfR 2019.1565H** som standarden for den fremadrettede vurdering af forældreevnen. Kravet er ikke blot, at forældreevnen aktuelt er utilstrækkelig, men at der er en *høj grad af sandsynlighed* for, at den varigt vil være det – uanset støtteforanstaltninger. I [BS-41118/2020-HJR](#) stadfæstede Højesteret adoption på grundlag af omfattende forældreevneundersøgelser og henviste udtrykkeligt både til UfR 2019.1565H og til EMD's storkammerdom i **Strand Lobben m.fl. mod Norge**. Retten fandt, at der forelå »de af konventionen krævede helt særlige omstændigheder og tungtvægtende hensyn til barnets bedste«. Samme resultat i [BS-4139/2021-HJR](#).

Samvær udelukker ikke adoption. I [Sag 106/2018](#) havde forældrene haft støttet samvær og gjorde gældende, at relationen kunne styrkes, og at myndighederne havde en snævrere skønsmargin ved adoption end ved anbringelse. Højesteret tiltrådte alligevel adoptionen:

Barnets tilknytning til plejefamilien har antaget en sådan karakter, at det vil være skadeligt for barnet at bryde denne tilknytning, navnlig under hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst.

Retten understregede, at samvær ikke automatisk fraråder adoption, når tilknytningen til plejefamilien er afgørende, og at afgørelsen ikke var begrundet i forældrenes handicap, men i barnets tilknytning og risikoen for skade ved et brud.

Alternativet er ikke status quo. Et gennemgående ræsonnement er, at afvejningen ikke står mellem adoption og hjemgivelse, men mellem adoption og en livslang professionel plejeanbringelse. Østre Landsret formulerede det i [BS-53321/2024-OLR](#): alternativet var, »at barnet skulle tilbringe hele barndommen i professionel pleje med usikkerhed omkring opsigelser«.

Landsretspraksis 2025-2026 er bemærkelsesværdigt ensartet. Formlen gengives næsten ordret – Vestre Landsret i [BS-63271/2024-VLR](#):

sådanne helt særlige omstændigheder og tungtvejende hensyn til hendes bedste, at adoption uden samtykke er forenelig med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Afgørelse	Dato	Anbringende	Udfald
BS-34851/2024-OLR	24.01.2025	Positiv udvikling i samværet	Adoption stadfæstet
BS-56582/2024-VLR	01.04.2025	Mors indsigelse	Adoption stadfæstet
BS-63271/2024-VLR	22.04.2025	ADHD-diagnose og medicinering; barnets skrøbelighed	Adoption stadfæstet
BS-63441/2024-VLR	01.05.2025	Varig omsorgsevne bestridt	Adoption stadfæstet
BS-53321/2024-OLR	13.06.2025	Krav om ny forældrekompetenceundersøgelse	Adoption stadfæstet
BS-28497/2025-OLR	27.01.2026	Krav om supplerende samspilsobservationer	Adoption stadfæstet
BS-50494/2025-VLR	31.03.2026	Spædbarnsadoption	Adoption stadfæstet

Mønsteret er, at nye oplysninger om forældrenes egen udvikling – diagnose, medicinering, ophørt misbrug, forbedret arbejdssituation – sjældent rykker prognosevurderingen, når den hviler på en forældrekompetenceundersøgelse og en samspilsvurdering. Omvendt bliver *manglende* sagsoplysning den hyppigste ophævelsesgrund, jf. sektionen om § 20 a nedenfor.

LOV	Adoptionsloven § 9, stk. 2-4	Barnets lov § 47, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Adoption uden samtykke og overholdelse af Menneskerettighedskonventionens artikel 8		23.08.2021
	Højesteret · Adoption uden samtykke og midlertidig placering af barn hos adoptanter i forhold til EMRK		08.03.2021
	Højesteret · Højesterets stadfæstelse af bortadoption uden samtykke af hensyn til barnets tarv og tilknytning til plejefamilie		18.02.2019
	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke		31.03.2026

Landsretten · Stadfæstelse af tvangsadoption – biologiske forældre fik ikke medhold i krav om supplerende samspilsobservationer	27.01.2026
Landsretten · Østre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke	13.06.2025
Landsretten · Landsretten stadfæster tvangsadoption uden samtykke: Forældre varigt ude af stand til omsorg	01.05.2025
Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption uden forældrenes samtykke	22.04.2025
Landsretten · Vestre Landsret stadfæster dom om adoption uden biologisk mors samtykke	01.04.2025
Landsretten · Landsretten stadfæster adoption uden samtykke trods positiv udvikling i samvær mellem mor og barn	24.01.2025

§ 3 Samvær efter bortadoption: fra "helt særlige tilfælde" til fair balance

[Forældreansvarsloven § 20 a, stk. 1](#) er den bestemmelse, hvor artikel 8's krav om reel afvejning har haft størst gennemslag:

Er barnet adopteret, kan der efter anmodning fra barnets oprindelige slægtninge fastsættes samvær eller anden form for kontakt med disse, navnlig hvis barnet forud for adoptionen havde samvær eller anden form for kontakt med den, som anmoder om fastsættelse af samvær m.v.

Bestemmelsens udvikling. Da § 20 a blev indsat i 2009, var udgangspunktet snævert. Af forarbejderne fremgår: »Udgangspunktet vil fortsat være, at der ikke fastsættes samvær eller anden kontakt med et barn efter adoptionen. I helt særlige tilfælde vil der dog kunne fastsættes samvær eller anden form for kontakt efter adoptionen, hvis barnet forud for adoptionen havde samvær eller anden kontakt med den oprindelige slægt.« Ved lovændringen i 2015 blev ordet »navnlig« indsat, så forudgående kontakt ikke længere var en absolut betingelse – forarbejderne fremhæver, at det derefter blev muligt at fastsætte samvær »mellem et helt lille barn og de oprindelige slægtninge efter bortadoption af barnet, selvom der ikke har været kontakt forud for adoptionen«. Østre Landsret opsummerer det afgørende skridt i [BS-29045/2024-OLR](#):

Bestemmelsen i § 20 a fik sin nuværende ordlyd ved lov nr. 497 af 1. maj 2019, hvor kravet om »helt særlige tilfælde« blev fjernet.

Samme dom citerer forarbejderne til lovændringen: »Det centrale i vurderingen af barnets bedste vil være barnets ret til samvær eller anden form for kontakt, hvis det er bedst for barnet, ikke de oprindelige slægtninges ret.«

Højesterets første korrektion (2023). I [BS-25683/2022-HJR](#) (UfR 2023.2114H) ophævede Højesteret familierettens og landsrettens domme og hjemviste. Samme dag i oktober 2023 fulgte to parallelle hjemvisninger – [BS-18800/2023-HJR](#) om de biologiske forældre og [BS-17016/2023-HJR](#) om bedsteforældrene. Højesteret fastslog i BS-18800/2023-HJR, at § 20 a skal fortolkes i lyset af EMD's praksis, og at:

Det må således bl.a. sikres, at muligheden for samvær eller anden form for kontakt mellem barnet og de biologiske forældre ikke i realiteten fortsat forbeholdes »helt særlige tilfælde«, og at hensynet til, at barnet får mulighed for at kende sine rødder, indgår i den samlede helhedsvurdering efter § 20 a.

Det er en usædvanligt direkte instruks: lovgiver havde fjernet tærsklen, og domstolene måtte ikke genindføre den ad bagvejen.

Proceskravet. Højesteret opstillede samtidig et konkret krav til sagsoplysningen:

Der i sager efter forældreansvarslovens § 20 a må tilvejebringes et oplysningsgrundlag, som gør det muligt at træffe afgørelse i overensstemmelse med såvel § 20 a som Menneskerettighedskonventionens artikel 8. (...) I tilfælde, hvor det efter disse oplysninger ikke på forhånd kan afvises, at der er grundlag for at fastsætte samvær eller anden form for kontakt, kan det bl.a. være relevant at tilvejebringe en børnesagkyndig erklæring og en sagkyndig erklæring om de biologiske forældre, jf. [retsplejelovens § 450 a](#), 1. pkt., herunder at indkalde den børnesagkyndige til at afgive forklaring.

I de tidligere instanser – [BS-40628/2021-VLR](#) og [BS-41002/2021-VLR](#) – var afgørelserne truffet på grundlag af forklaringer og en forældrekompetenceundersøgelse fra 2018, altså 3½ år gamle oplysninger. Det var ikke nok.

Bedsteforældre. I [BS-17016/2023-HJR](#) præciserede Højesteret med henvisning til bl.a. **Kruškić mod Kroatien, T.S. og J.J. mod Norge, Bogonosovy mod Rusland og Q og R mod Slovenien**:

Domstolen har udtalt, at forholdet mellem bedsteforældre og børnebørn efter sin natur er anderledes end forholdet mellem forældre og børn, således at det førstnævnte forhold i almindelighed nyder en mindre grad af beskyttelse.

Den svagere materielle beskyttelse fritog dog ikke for proceskravet: også her skulle der indhentes børnesagkyndig erklæring, og retten skulle konkret belyse, om *andre kontaktformer* end fysisk samvær – fotos, breve, video – kunne afpasses barnets alder og situation.

LOV

[Forældreansvarsloven § 4, stk. 1](#)

[Forældreansvarsloven § 20a, stk. 1](#)

[Forældreansvarsloven § 22](#)

[Retsplejeloven § 450a](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets hjemvisning af sag om samvær efter tvangs bortadoption grundet utilstrækkelig sagsoplysning	26.10.2023
	Højesteret · Højesterets hjemvisning af sag om biologiske bedsteforældres samvær med bortadopteret barnebarn	26.10.2023
	Højesteret · Hjemvisning af sag om samvær efter tvangsadoption grundet utilstrækkeligt oplysningsgrundlag og EMRK artikel 8	21.02.2023
	Landsretten · Landsretten afviser samvær og kontakt mellem biologiske forældre og tvangsadopteret barn	20.08.2024
	Landsretten · Landsretten stadfæster afgørelse om intet samvær mellem adopteret barn og biologiske forældre	16.06.2022
	Landsretten · Afgørelse om samvær mellem adopteret barn og biologiske bedsteforældre	16.06.2022

§ 4 Højesteret 2025: forældrenes interesser skal med i afvejningen – også når barnets bedste dominerer

Den principielt vigtigste danske artikel 8-afgørelse i perioden er [BS-59289/2024-HJR](#) af 3. april 2025. Det er anden gang, samme sag når Højesteret – den samme sag, der blev hjemvist ved UfR 2023.2114H, og som Østre Landsret på ny havde afvist i [BS-29045/2024-OLR](#).

Faktum. Barnet blev anbragt ca. 2 uger gammelt, frigivet til adoption efter ca. 3½ måned og placeret hos adoptanterne som 5 måneder gammelt. Før adoptionen havde der været fire samvær à 1½ time. Efter hjemvisningen indhentede familieretten sagkyndige erklæring om begge forældre og en børnesagkyndig erklæring om barnet. Psykologen fandt, at forældrene var i stand til at optræde hensigtsmæssigt i en

samværssituation – ingen af de alvorlige bekymringsfaktorer var til stede – men konkluderede alligevel, at kontakt ikke var til barnets bedste, fordi han var »i skrøbelig udvikling og særligt sensitiv overfor stressorer«, og at han »husker ikke sine biologiske forældre«, hvorfor der »ikke psykologisk set [er] tale om opretholdelse eller genetablering af kontakt«.

Moderen indsnævrede derefter sit krav markant: ét årligt fotografi og adgang til at se barnet på en legeplads *uden interaktion*.

Flertallets ræsonnement (4 dommere). Højesteret henviste til EMD's storkammerdom i **Abdi Ibrahim mod Norge** (sag nr. 15379/16):

The Court reiterates that an adoption will as a rule entail the severance of family ties to a degree that, according to its case-law, is permissible only in very exceptional circumstances and could only be justified if motivated by an overriding requirement pertaining to the child's best interests (præmis 149).

[T]he domestic authorities did not attempt to perform a genuine balancing exercise between the interests of the child and those of his biological family, but focused on the child's interests instead of trying to combine both sets of interests (præmis 151).

Det er netop denne kritik, flertallet overførte på den danske sagsbehandling:

Vi finder, at selv om der ved vurderingen af spørgsmål om samvær eller anden kontakt skal lægges særlig vægt på hensynet til barnets bedste, skal der ved vurderingen af sådanne spørgsmål efter Menneskerettighedsdomstolens praksis også tages hensyn til de biologiske forældres interesser, i det omfang det kan ske uden skade for barnets helbred og udvikling.

Flertallet lagde vægt på, at den sagkyndige psykolog ikke havde forholdt sig *konkret* til forslaget om legepladsobservation uden interaktion, at vurderingen af hensynet til barnets rødder var generel snarere end konkret, og at daginstitutionens udtalelse tegnede et andet billede end erklæringen (»Vi oplever at han har en alderssvarende udvikling og er i en god trivsel«). Resultatet: moderen fik ret til både fotografier og legepladsobservation, og sagen blev hjemvist til fastsættelse af vilkår samt til fornyet stillingtagen til begrænset samvær – med en ny børnesagkyndig erklæring, hvis opdrag udtrykkeligt skulle afspejle *både* barnets og moderens interesser.

Dissensen. Dommer Lars Hjortnæs ville stadfæste og nægte al kontakt:

Efter min opfattelse ... må det indebære, at hvis det efter en konkret fagligt baseret vurdering ... må antages for tiden at være til barnets bedste helt at undgå samvær eller anden kontakt med de biologiske forældre, er der ikke pligt til alene på grund af de biologiske forældres interesse ... alligevel at fastsætte samvær eller anden kontakt i et nærmere reguleret – mere begrænset – omfang.

Dissensen rammer det reelle stridspunkt: er »fair balance« en pligt til at *forsøge* at kombinere interesserne, eller kun en pligt til at afveje dem? Flertallet valgte det første.

Praktisk lære. Afgørelsen viser, at artikel 8 i § 20 a-sager først og fremmest virker som et *proceskrav*: den sagkyndige opdragsformulering, spørgsmålet om hvorvidt der er taget stilling til de mindst indgribende kontaktformer, og om barnets rødder er vurderet konkret. Det er sjældent selve resultatet, men vejen dertil, der ophæves. Den samme dynamik ses i landsretspraksis, hvor eksponering i medierne og barnets manglende erindring om de biologiske forældre kan bære et afslag, jf. BS-29045/2024-OLR.

LOV	Forældreansvarsloven § 20a, stk. 1	Forældreansvarsloven § 22	Retsplejeloven § 450a
PRAKSIS	Højesteret · Ret til kontakt efter bortadoption: Højesterets prøvelse af Forældreansvarslovens § 20 a og EMRK artikel 8 03.04.2025 Højesteret · Hjemvisning af sag om samvær efter tvangsadoption grundet utilstrækkeligt oplysningsgrundlag og EMRK artikel 8 21.02.2023 Landsretten · Landsretten afviser samvær og kontakt mellem biologiske forældre og tvangsadopteret barn 20.08.2024		

§ 5 Midlertidig placering og kravet om at afklare samværet i nær tidsmæssig tilknytning

Efter [adoptionsloven § 32 a, stk. 1](#) placeres barnet hos den udvalgte adoptant, allerede når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om adoption – altså *før* domstolsprøvelsen er afsluttet. Under placeringen har ansøgeren forældremyndigheden, jf. [§ 32 a, stk. 2](#).

Ordningen blev prøvet mod artikel 8 og artikel 6 i [BS-41118/2020-HJR](#). Forældrene gjorde gældende, at flytningen fra den oprindelige plejefamilie før endelig dom afskar dem fra en fair rettergang og krænkede familielivet. Højesteret afviste:

Bestemmelsen medfører ikke nogen begrænsning af muligheden for ved en efterfølgende domstolsprøvelse at ophæve en afgørelse om adoption, hvis betingelserne for afgørelsen ikke er opfyldt.

Begrundelsen er hensynet til at undgå, at barnet placeres i en uhensigtsmæssig venteposition under en lang domstolsbehandling.

Samværsforsinkelsen. Et markant forhold i sagen var, at der 13 måneder efter placeringen hos adoptanterne fortsat ikke var truffet afgørelse om samvær efter [forældreansvarsloven § 20 a](#). Højesteret anerkendte, at afgørelser om kontakt bør træffes i så nær tidsmæssig tilknytning til adoptionen som muligt – men fandt, at forsinkelsen ikke kunne føre til ophævelse af selve adoptionen. Retten præciserede formålet: samvær efter adoptionen har til formål at bevare en relation, hvis det er bedst for barnet, ikke at udvikle forældreene med henblik på hjemgivelse.

Lovgiver havde allerede søgt at lukke hullet: ved nyaffattelsen af § 20 a i 2019 blev der indsat et [stk. 2](#), hvorefter stk. 1 »også [gælder] ved midlertidig placering efter § 32 a i adoptionsloven«. Af forarbejderne fremgår begrundelsen direkte:

Forslaget om at give mulighed for fastsættelse af samvær eller anden kontakt under den midlertidige placering er begrundet i, at der bør være samme adgang til at få fastsat samvær og anden kontakt for barnets oprindelige slægtninge under den midlertidige placering som efter adoptionen. Der vil ellers kunne opstå den uhensigtsmæssige situation, at barnets oprindelige slægtninge har samvær med barnet efter bestemmelserne i serviceloven forud for Ankestyrelsens afgørelse og efter § 20 a i forældreansvarsloven efter adoptionens gennemførelse, mens der ikke er samvær eller anden kontakt under den midlertidige placering.

Currency-advarsel. Den konsoliderede adoptionslov stammer fra 2019, og der er fem vedtagne, endnu ikke konsoliderede ændringer til § 9. Den vigtigste er indsat ved [lov nr. 753 af 13. juni 2023](#) med virkning fra 1. januar 2024: et nyt § 9, stk. 3, 2. pkt., der tillader, at afgørelse om adoption uden samtykke træffes **inden barnets fødsel**. Forarbejderne markerer selv, hvor tæt på artikel 8's grænse det ligger:

Der vil dog skulle tages højde for, at der er tale om en meget indgribende afgørelse, der i helt særlige tilfælde træffes på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag, da der i sagens natur hverken foreligger oplysninger om barnet eller om forholdet mellem barnet og forældrene, ligesom myndighederne ved afgørelsen om at frigive barnet til adoption inden fødslen reelt aldrig har arbejdet for genforening mellem barnet og forældrene. Dette vil indebære, at der vil blive stillet meget store krav til grundlaget for afgørelsen, og det vil skulle sikres, at Danmarks forpligtelser i forhold til barnets bedste og retten til familieliv efter FN's konvention om barnets rettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er overholdt.

Og videre: adgangen kan »kun ... træffes, når der foreligger helt ekstraordinære omstændigheder, der klart er begrundet i tungtvejende hensyn til barnets bedste«, navnlig hvor forældrene på grund af svære kroniske psykiske lidelser, svære personlighedsforstyrrelser eller mental retardering har så begrænset forældreevne, at varig manglende omsorgsevne er sandsynliggjort. Samtidig ændrede [lov nr. 753 af 13. juni 2023](#) henvisningerne fra servicelovens § 58 til [barnets lov § 47](#) – en ren konsekvensændring uden materiel betydning, men den forklarer, hvorfor landsretspraksis fra 2025 citerer barnets lov, mens den konsoliderede adoptionslov stadig henviser til serviceloven.

LOV

[Adoptionsloven § 9, stk. 3](#)[Adoptionsloven § 32a, stk. 1, 2](#)[Barnets lov § 47, stk. 1](#)[Forældreansvarsloven § 20a, stk. 2](#)

PRAKSIS	Højesteret · Adoption uden samtykke og midlertidig placering af barn hos adoptanter i forhold til EMRK	08.03.2021
	Landsretten · Østre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke	13.06.2025
	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption uden forældrenes samtykke	22.04.2025

Statens positive forpligtelse: tvangsfuldbyrdelse af samværsafgørelser

§ 6

En samværsafgørelse, der ikke kan håndhæves, er ingen afgørelse. Artikel 8 pålægger derfor myndighederne en positiv forpligtelse til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at fuldbyrde samvær – men forpligtelsen er modificeret af, at fuldbyrdelsen retter sig mod et barn.

Rammen er [retsplejeloven § 456 p](#), indsat ved Familieretshusreformen med virkning fra 1. april 2019:

Fuldbyrdelse efter reglerne i dette kapitel kan kun ske under hensyn til barnet og skal varetage barnets bedste. Fuldbyrdelse kan endvidere kun ske, hvis der ikke er behov for af hensyn til barnet at henvise sagen til Familieretshuset til vurdering af, om den aftale eller afgørelse, der søges fuldbyrdet, skal ændres eller ophæves.

[Forældreansvarsvejledningen](#) beskriver midlerne og deres rangorden:

Hvis der skal anvendes umiddelbar magt, er det efter retsplejelovens § 456 r, stk. 5, udgangspunktet, at det skal ske ved tilbageholdelse af den forælder, der har barnet, et andet sted end barnets opholdssted. Hvis dette ikke er muligt, skal familieretten vurdere, om der er grundlag for at gennemføre fuldbyrdelsen ved afhentning af barnet. Hvis dette undtagelsesvist er tilfældet i den konkrete sag, skal der deltage en børnesagkyndig fra Børneenheden og en repræsentant fra kommunen til at varetage barnets interesser, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Og om selve valget:

Familieretten skal også ved valget af fuldbyrdelsesmiddel sikre, at det er til barnets bedste. Efter proportionalitetsprincippet bør familieretten anvende det mindst muligt indgribende middel, som må antages at kunne påvirke den tilbageholdende forælders adfærd.

Tvangsbøder fastsættes som daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil barnet udleveres, jf. § 456 r, stk. 3, og skal fastlægges i forhold til indkomsten hos den forælder, der har barnet – minimum 1.500 kr.

Højesteret 2025. I [BS-21907/2025-HJR](#) af 22. september 2025 nåede Højesteret det yderste fuldbyrdelsesmiddel: sagen blev fremmet ved **afhentning af barnet** som følge af forælders vedholdende modvilje, jf. [retsplejeloven § 456 r](#) sammenholdt med [§ 456 p](#) og [§ 456 q, stk. 2](#). Afgørelsen illustrerer den centrale pointe: en forælders retsstridige modstand kan ikke i sig selv gøre fuldbyrdelsen umulig og dermed udhule den anden forælders og barnets rettigheder efter artikel 8. Men vejen dertil er lang – de mindre indgribende midler skal være udtømt, og barnets bedste skal fortsat bære afgørelsen efter [forældreansvarsloven § 4](#).

Adgangen til prøvelse. I [BS-46450/2020-HJR](#) havde Østre Landsret afvist et kæremål om tvangsfuldbyrdelse med henvisning til kærebegrænsningen i [retsplejeloven § 389 a](#), fordi kendelsen var afsagt samtidig med en afgørelse under samværssagens forberedelse. Højesteret ophævede:

Kendelser afsagt af familieretten i tvangsfuldbyrdelsessager appelleres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 53 (§§ 584-587) om appel af fogedrettens afgørelser, jf. lovens § 456 q, stk. 1, 3. pkt. Der er ikke holdepunkter i hverken ordlyden af § 584 eller § 456 q eller forarbejderne hertil for at anvende kærebegrænsningsreglen i § 389 a i forhold til kære af familierettens afgørelser om tvangsfuldbyrdelse.

Det forhold, at byrettens kendelser om henholdsvis tvangsfuldbyrdelse og afslag på suspension af samvær er truffet samtidig og i det væsentlige bygger på de samme faktiske oplysninger, kan ikke føre til, at afgørelsen om tvangsfuldbyrdelse i forhold til § 389 a kan anses for truffet under forberedelse af hovedforhandlingen i samværssagen.

Det er en artikel 8- og artikel 13-venlig fortolkning: adgangen til prøvelse af et fuldbyrdelsesindgreb må ikke tilfældigt afhænge af, at to sager blev behandlet på samme retsmøde. Modsat gælder ankebegrænsningen i [retsplejeloven § 453, stk. 1, 2. pkt.](#) for selve samværsafgørelsen – og Højesteret præciserede i [BS-32576/2025-HJR](#) af 15. januar 2026, at begrænsningen også gælder, når familieretten tillige har afgjort spørgsmål om »anden kontakt« efter [forældreansvarsloven § 22](#).

Grænsen for artikel 8 som hjemmelsgrundlag. Fuldbyrdelse forudsætter en gyldig afgørelse. I [Sag 137/2014](#) havde Statsforvaltningen fastsat samvær for en social far ved analogi fra [forældreansvarsloven § 20](#), efter at barnets biologiske far var trådt ind i barnets liv. Højesteret afviste:

Højesteret finder endvidere, at der i et tilfælde, som det foreliggende, hvor C bor sammen med begge sine biologiske forældre, ikke har været grundlag for at fastsætte samvær for B efter en analogi af forældreansvarslovens § 20.

Uden hjemmel intet fuldbyrdelsesgrundlag – artikel 8 kan ikke i sig selv skabe en samværsret uden for lovens ordlyd.

LOV

[Forældreansvarsloven § 4](#)[Forældreansvarsloven § 20](#)[Retsplejeloven § 389a](#)[Retsplejeloven § 453, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 456p](#)[Retsplejeloven § 456q, stk. 1, 2](#)

Retsplejeloven § 456r, stk. 3, 5

PRAKSIS	Højesteret · Afvisning af anke i sag om samvær og anden kontakt uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet	15.01.2026
	Højesteret · Tvangsfuldbyrdelse af samvær ved afhentning af barn grundet forælders vedholdende modvilje	22.09.2025
	Højesteret · Kære af kendelse om tvangsfuldbyrdelse af samvær krævede ikke tilladelse fra Procesbevillingsnævnet	17.02.2021
	Højesteret · Ingen hjemmel til samvær med social far efter forældreansvarslovens § 20, når barnet bor hos begge biologiske forældre	12.12.2014

Samvær i det almindelige familieliv: weekender, samarbejdschikane og tredjemands kontakt

Artikel 8 påberåbes rutinemæssigt i almindelige samværssager, men slår sjældent igennem som selvstændig norm – den absorberes i stedet i barnets bedste efter [forældreansvarsloven § 4](#).

Samværrets placering. I [BS-52869/2022-HJR](#) gjorde bopælsforælderen gældende, at en ordning, hvor samværsforælderen havde barnet hver weekend, stred mod [§§ 1, 4 og 19](#) samt artikel 8. Højesteret afviste den kategoriske indsigelse, men opstillede en begrænsning:

Der er ikke i forældreansvarsloven nogen begrænsning med hensyn til, hvilken samværsordning der kan fastsættes, så længe samværsordningen efter en konkret og individuel vurdering er bedst for barnet, og det fastsatte samvær ikke overstiger den tid, som barnet opholder sig hos bopælsforælderen.

Højesteret finder imidlertid, at en sådan samværsordning, der indebærer, at barnet ikke vil have nogen hele weekender sammen med bopælsforælderen, må forudsætte, at forældrene er enige herom, eller at der foreligger særlige grunde hertil.

Retten fastslog samtidig, at bopælsforælders ret til at holde ferie med barnet medfører, at det løbende samvær bortfalder, uden at der skal søges om det hos Familieretshuset.

Samarbejdschikane. [Forældreansvarsloven § 4, stk. 2](#) forpligter nu Familieretshuset og familieretten til at inddrage »barnets ret til begge forældre og i den forbindelse samarbejdschikane, herunder forældrefremmedgørelse, som er kommet til udtryk ved barnets adfærd«, og til at tillægge chikanen konsekvenser, hvis det er til barnets bedste. Bestemmelsen er den nationale udmøntning af artikel 8's positive forpligtelse, men praksis viser, at den ikke er mekanisk:

- I [BS-11547/2024-HJR](#) tog Højesteret stilling til forældremyndighed og bopæl i en sag om samværschikane.
- I [BS-2041/2025-HJR](#) af 5. september 2025 tildelte Højesteret forældremyndigheden til moderen **trods** konstateret samarbejdschikane, fordi barnet var flyttet til udlandet med moderen, og stedfaren ikke var biologisk forælder. Chikane er altså en faktor, ikke en sanktion.
- Omvendt i [BS-58675/2023-HJR](#), hvor forældremyndigheden blev overført til faren under hensyn til barnets trivsel og modvilje mod samvær med moren.

Samvær med andre end forældre. [Forældreansvarsloven § 20](#) og [§ 20 a](#) fortolkes begge i overensstemmelse med artikel 8. I [BS-25774/2023-HJR](#) om samvær efter en *frivillig* stedbarns adoption fandt Højesteret, at betingelserne for begrænset kontakt sandsynligvis var opfyldt, men betingede fremtidigt samvær af, at

faren fuldstændig undlod at inddrage barnet i konflikten mellem de voksne – og ophævede dommene med hjemvisning. Bestemmelsen er altså ikke begrænset til tvangsadoptioner; forarbejderne fastslår udtrykkeligt, at »der også ved frivillige bortadoptioner – herunder stedbarnsadoptioner – er mulighed for at bevare kontakten med barnet efter adoptionen«. Se også [BS-50809/2022-OLR](#) om samvær i en regnbuefamilie.

Den biologiske far uden retligt faderskab. I [BS-59797/2025-HJR](#) af 24. marts 2026 fastslog Højesteret, at den familieretlige lovgivning bygger på, at et barn kun kan have to retlige forældre, og at en biologisk far uden retligt faderskab alene kan søge samvær som nærmeste pårørende efter [§ 20, stk. 2](#). Bestemmelsen skal fortolkes i overensstemmelse med artikel 8 – med henvisning til EMD's domme i **Anayo mod Tyskland** (2010) og **Schneider mod Tyskland** (2011) – hvilket indebærer, at myndighederne ikke uden videre kan afslå samvær for en biologisk far uden en konkret interessevurdering. Men loven ligestiller ikke andre pårørende med retlige forældre: tilstedeværelsen af en biologisk far med samvær vil normalt kun indskrænke den retlige fars samvær i meget begrænset omfang.

LOV

[Forældreansvarsloven § 4, stk. 1, 2](#)
[Forældreansvarsloven § 19, stk. 1](#)
[Forældreansvarsloven § 20, stk. 2](#)
[Forældreansvarsloven § 20a, stk. 1](#)
[Forældreansvarsloven § 21, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Samvær med retlig far kan ikke begrænses af biologisk fars samværsanmodning – Højesteret 2026	24.03.2026
	Højesteret · Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdsskikane	05.09.2025
	Højesteret · Højesterets dom om forældremyndighed og bopæl i sag om samværschikane	16.08.2024
	Højesteret · Overførsel af forældremyndighed til faren under hensyn til barnets trivsel og modvilje mod samvær med moren	25.04.2024
	Højesteret · Samvær efter stedbarnsadoption - Forældreansvarsloven § 20 a	03.10.2023
	Højesteret · Højesterets afgørelse om samvær i alle weekender og bopælsforældrerens ret til ferie	20.04.2023
	Landsretten · Stadfæstelse af byretsdom i sag om samvær i regnbuefamilie	09.02.2023

Retten til at kende sit ophav: genoptagelse af faderskab efter § 8 børneloven § 24

Retten til at kende sit biologiske ophav er beskyttet af artikel 8 – men den kolliderer med den etablerede sociale families interesser, og dansk praksis lader stabiliteten vinde.

[BS-23819/2024-HJR](#) af 8. oktober 2024 er den centrale afgørelse. Moderen havde kort efter samlivsophævelsen haft samleje med en anden mand, genoptaget forholdet til den senere registrerede far og underskrevet en ansvars- og omsorgserklæring. En privat DNA-test viste med over 99,9999 % sandsynlighed, at den anden mand var biologisk far.

Højesteret fastslog, at genoptagelse efter [børneloven § 24](#) beror på et samlet skøn over de hensyn, der er opregnet i [stk. 2](#), og at bestemmelsen skal fortolkes i lyset af artikel 8. Retten henviste til EMD's praksis om, at både genoptagelse og afslag herpå kan udgøre et indgreb i privat- og familielivet, og at hensynet til barnet indgår med afgørende vægt – jf. bl.a. **Vagdalt mod Ungarn** (7. marts 2024, sag 9525/19) og **Kautzor mod Tyskland** (22. marts 2012, sag 23338/09).

I afvejningen indgik:

- Barnets interesse i at få fastslået sit genetiske ophav.
- At den registrerede far havde behandlet barnet som sit eget, og at moderen havde ladet det ske.
- At den registrerede far siden fødslen havde haft en sammenhængende og stabil relation som barnets juridiske og sociale far.
- At moderen ventede 8 måneder med at bede om genoptagelse.
- At der gik næsten 2 år, fra den biologiske far fik kendskab til muligheden, til han anmodede om genoptagelse.

Konklusionen:

*Efter en samlet afvejning finder Højesteret ligesom landsretten, at faderskabssagen ikke skal genoptages. Højesteret har lagt afgørende vægt på, hvad der må antages at være bedst for **Barn**, herunder hans mulighed for at bevare tilknytningen til Mulig far 2.*

Højesteret tilføjede, at undladelsen af at inddrage den biologiske far i den tidligere sag ikke kunne føre til et andet resultat, da hensynet til barnets bedste kræver, at man lægger de *nuværende* omstændigheder til grund. Det er en vigtig pointe: tidsforløbet arbejder mod den biologiske far, også når forsinkelsen delvis skyldes myndighedernes egne fejl.

Sammenholdt med [BS-59797/2025-HJR](#) – hvor Højesteret afviste at udsætte samværssagen med den retlige far på en verserende EMD-sag – tegner der sig et konsistent billede: den genetiske sandhed giver hverken retligt faderskab eller forrang i samværet, når en stabil retlig og social faderrelation allerede findes.

LOV	Børneloven § 24, stk. 1, 2	Retsplejelovent § 456e, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Samvær med retlig far kan ikke begrænses af biologisk fars samværsanmodning – Højesteret 2026		24.03.2026
	Højesteret · Højesteret stadfæster afslag på genoptagelse af faderskabssag trods dokumenteret biologisk faderskab		08.10.2024

§ 9 Korrespondance: den frihedsberøvedes fortrolige samtaler med sin advokat

Artikel 8's fjerde led – korrespondance – har sin skarpeste danske udmøntning i beskyttelsen af den frihedsberøvedes kommunikation med sin forsvarer.

Den absolutte kerne. [Straffuldbyrdsloven § 56, stk. 1](#) giver den indsatte ret til ukontrolleret brevveksling med bl.a. justitsministeren, domstolene, anklagemyndigheden, Folketingets Ombudsmand, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Den Europæiske Torturkomité – og »den advokat, der har været beskikket for eller valgt af den pågældende som forsvarer i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende straffesag«.

[Straffuldbyrdsloven § 57, stk. 6](#) overfører beskyttelsen til telefonsamtaler i en absolut formulering:

Telefonsamtaler med de i § 56, stk. 1, nævnte personer og myndigheder m.v. optages, påhøres eller aflyttes ikke.

Det er værd at bemærke kontrasten til hovedreglen i [§ 57, stk. 3](#), hvorefter telefonsamtaler i lukkede institutioner som udgangspunkt »optages, påhøres eller aflyttes uden retskendelse«, og til [stk. 4](#), hvorefter samtaler til og fra

indsatte med ledende eller koordinerende roller i organiseret kriminalitet **skal** optages. Advokatundtagelsen er netop en undtagelse fra en meget bred kontroladgang.

Udmøntningen findes i [telefonbekendtgørelsen § 4](#) og [§ 6](#), der afslutningsvis fastslår: »De indsatte telefonsamtaler med en person, der er nævnt i § 4, optages, påhøres eller aflyttes ikke.« Samme regel gentages i [§ 10](#), og for varetægtsarrestanter i [varetægtsbekendtgørelsen § 73](#):

En varetægtsarrestants telefonsamtaler med forvareren optages, påhøres eller aflyttes ikke.

Højesteret 2024. I [BS-60316/2023-HJR](#) af 21. august 2024 fastslog Højesteret, at kriminalforsorgens optagelse af en indsats telefonsamtaler med en **advokatfuldmægtig** var ulovlig, og tilkendte godtgørelse efter [erstatningsansvarsloven § 26](#). Afgørelsen har to selvstændige pointer:

- **Beskyttelsen følger funktionen, ikke titlen.** At samtalepartneren var advokatfuldmægtig og ikke beskikket forsvarer i egen person, kunne ikke bære en indskrænkende fortolkning. Det svarer til Advokatrådets tilsynsområde, der efter [Rigsadvokatmeddelelsen](#) netop omfatter »advokaterne og deres autoriserede fuldmægtige«.
- **Rutinemæssig optagelse er ikke et bagatelindgreb.** Netop fordi [§ 57, stk. 3-5](#), gør automatisk optagelse til systemets udgangspunkt, er der en indbygget risiko for, at den fortrolige samtale fanges med. Ansvarer for at holde advokatsamtalen ude af optagelsessystemet ligger hos myndigheden.

At godtgørelse blev tilkendt efter [erstatningsansvarsloven § 26](#) – og ikke blot konstateret som en krænkelse – signalerer, at fortrolighedsbeskyttelsen ikke er en ordensforskrift. Sammenholdt med Ombudsmandens firleddede test i [FOB 2010 20-7](#) er logikken klar: jo mere intensivt indgrebet er i kernen af artikel 8, jo klarere skal hjemlen være – og her *er* hjemlen klar, men den peger den anden vej.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 26](#)
[Straffuldbyrdelesloven § 56, stk. 1](#)
[Straffuldbyrdelesloven § 57, stk. 3-6](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets dom om ulovlig optagelse af indsatte telefonsamtaler med advokatfuldmægtig 21.08.2024 og vurdering af afsoningsforhold

Overvågning og hjem: legalitetskravet som selvstændig prøvelsesnorm

På overvågningsområdet er artikel 8's andet trin – kravet om hjemmel – det, der reelt afgør sagerne. Proportionalitet kan ikke reparere manglende hjemmel.

Frit tilgængeligt sted falder uden for observationsreglerne. [Retsplejeloven § 791 a, stk. 1](#) definerer observation som fotografering eller iagttagelse ved hjælp af apparat »af personer, der befinder sig på et **ikke frit tilgængeligt sted**«. Er stedet frit tilgængeligt, er bestemmelsen ikke anvendelig – og der kræves derfor ingen retskendelse. Højesteret anvendte grænsedragningen i [Sag 69/2020](#) af 7. januar 2021: videoovervågning i en **privatejet** parkeringskælder med offentlig adgang krævede ikke retskendelse efter [§ 791 a, stk. 2](#). Det er *adgangen*, ikke ejerforholdet, der er afgørende.

Tærsklerne i [§ 791 a](#) er trinvist skærpede, og systematikken viser, at lovgiver har graderet efter indgrebets intensitet:

Indgreb	Sted	Kriminalitetskrav
§ 791 a, stk. 1 – manuel observation	Ikke frit tilgængeligt sted	Lovovertrædelse med fængselsstraf
§ 791 a, stk. 2 – automatisk/fjernbetjent kamera	Ikke frit tilgængeligt sted	Fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover
§ 791 a, stk. 3 – kamera i bolig/husrum	Bolig eller husrum	Fængsel i 6 år eller derover m.v., og fare for liv, velfærd eller betydelige samfundsværdier

Uanset trin gælder proportionalitetsreglen i [§ 791 a, stk. 7](#): observation må ikke foretages, hvis det ville være uforholdsmæssigt efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse, det forvolder.

Når hjemlen mangler. Højesterets kendelse af **14. maj 2024** ([sagen om infiltration i fængsel](#)) er den skarpeste illustration. Politiet havde i en uopklaret drabssag indsat en agent i samme fængsler som den sigtede og anvendt både retsgodkendt rumaflytning og **personbåren** lyd- og videooptagelse. Højesteret tiltrådte landsrettens vurdering af, at den personbårne aflytning manglede klar hjemmel i dansk ret, og at legalitetskravet i **artikel 8, stk. 2**, dermed var tilsidesat.

Men – og det er afgørende – konventionskrænkelsen medførte ikke bevisafskæring. Højesteret bekræftede, at en krænkelse af artikel 8 ikke i sig selv er tilstrækkelig til at udelukke beviset, når rettergangen som helhed opfylder artikel 6. Retten lagde vægt på, at samtalerne foregik frivilligt uden utilbørligt pres, at den tiltalte ikke fremstod særligt sårbar, og at forsvaret fuldt ud kunne anfægte optagelsernes ægthed, troværdighed og bevismæssige vægt under hovedforhandlingen. Artikel 8 og artikel 6 er altså adskilte spor: hjemmelsmanglen konstateres, men sanktioneres ikke gennem bevisretten.

Opbevaring af oplysninger. Selve *opbevaringen* af personoplysninger kan være et artikel 8-indgreb. Ombudsmanden redegjorde i [FOB 2017-12](#) for EMD's praksis herom med henvisning til **Leander mod Sverige** (1987, præmis 48) og **Amann mod Schweiz** (2000, præmis 65), og fremhævede, at Domstolen ved bedømmelsen af national lovgivning lægger vægt på, om der findes tilstrækkelige retssikkerhedsgarantier – »safe guards« – jf. **Weber og Saravia mod Tyskland**, **Rotaru mod Rumænien**, **Uzun mod Tyskland** og **S. og Marper mod Storbritannien**. Konkret havde Ombudsmanden ikke grundlag for at tilsidesætte myndighedernes vurdering af, at bevaring af dagbogskopierne i deres fulde udstrækning var forenelig med artikel 8, bl.a. fordi arkivlovgivningens tilgængelighedsfrister betød, at oplysningerne som altovervejende hovedregel ikke bliver offentligt tilgængelige i de berørtes levetid.

Hjemmet. Proportionalitetskravet ved indgreb i hjemmet er kodificeret i [retsplejeloven § 797, stk. 1](#) og [§ 798, stk. 1](#) (skånsomhedskravet). I [Sag 71/2019](#) sparkede politiet en hoveddør ind for at anholde en person, der var undveget fra varetægtsfængsling i surrogat, og som holdt fast i dørhåndtaget indefra. Højesteret fandt indgrebet forholdsmæssigt:

Højesteret finder, at det var Ds adfærd, der gav anledning til, at ransagningen ikke kunne foretages uden ødelæggelse, og at politiets beslutning om at sparke døren ind ikke kan anses for et uforholdsmæssigt indgreb.

Det illustrerer et gennemgående mønster: når hjemlen er klar, prøves proportionaliteten reelt, men med en betydelig margin til myndigheden.

LOV

[Retsplejeloven § 752, stk. 1](#)
[Retsplejeloven § 754a](#)
[Retsplejeloven § 791a, stk. 1-3](#)
[Retsplejeloven § 797, stk. 1](#)
[Retsplejeloven § 798, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Tilsidesættelse af bevisafskæring efter infiltration i fængsel: Afgørelse om brug af hemmelige lyd- og videooptagelser i drabssag	14.05.2024
Højesteret · Videoovervågning i privatejet parkeringskælder med offentlig adgang kræver ikke retskendelse	07.01.2021
Højesteret · Højesteret afviser erstatning til udlejer for skader på dør forvoldt under politiets anholdelse af eftersøgt	03.10.2019

§ 11 **Privatlivets fred i private relationer: tv-overvågning og videregivelse**

Artikel 8 forpligter primært staten, men beskyttelsesinteressen er den samme, når private overvåger private. I dansk ret varetages den gennem tv-overvågningsloven og databeskyttelsesretten, og Datatilsynet er den centrale praksisskaber. Rene GDPR-spørgsmål behandles i [praksisoversigten om GDPR og persondata](#) – her aftegnes kun det privatlivsretlige mønster.

Overvågning af medarbejdere er lovlig, men skal være gennemsigtig. I [j.nr. 2020-431-0115](#) om Fitness Worlds tv-overvågning fandt Datatilsynet ikke grundlag for at tilsidesætte virksomhedens vurdering af, at overvågningen kunne ske efter interesseafvejningsreglen – formålene var kriminalitetsforebyggelse, tryghed og at kunne gøre retskrav gældende. Afgørende var, at medarbejderne ved ansættelsen var oplyst om overvågningen og dens formål, **herunder at formålet bl.a. var at kunne gøre retskrav gældende over for dem.** Det er kontrolformålet, der skal oplyses – ikke bare overvågningens eksistens. Derimod fik virksomheden alvorlig kritik for behandlingssikkerheden, fordi lægeerklæringer, opsigelser og advarsler var gemt på en fælles computer:

Det er i den forbindelse Datatilsynets vurdering, at en fælles computer, som benyttes af både medarbejdere til daglig brug, og af ledere til håndtering af oplysninger om opsigelser, kontrakter, skriftlige advarsler, lægeerklæringer m.v., udgør en nærliggende risiko for de registreredes – i dette tilfælde medarbejdernes – rettigheder.

Samme resultat i [j.nr. 2025-832-0031](#) om DSB Service & Retail, hvor overvågningen var berettiget af hensyn til sikkerhed.

Automatiseret registrering i det offentlige rum. [J.nr. 2025-31-1798](#) om strækningsbaseret hastighedsmåling på Storebæltsbroen viser legalitetskravets praktiske betydning: klageren bestred ikke selve tv-overvågningen, men at der var hjemmel til at *måle hastigheder* og anmelde overtrædelser. Datatilsynet fandt hjemlen i §§ 3 og 17 i lov om Sund og Bælt Holding A/S og lagde vægt på, at målingerne primært tjener trafiksikkerhed, ikke politimæssig kontrol, samt at der kun videregives nummerplade, billede, tidspunkt og hastighed – uden at selskabet tilgår førerens identitet. Dataminimering fungerer her som det, der gør indgrebet proportionalt.

Videregivelse skal være minimal. I [j.nr. 2023-832-0081](#) havde en købmand mundtligt oplyst en nabobutiks chef, at en person var bortvist på grund af »berigelseskriminalitet«. Datatilsynet udtalte alvorlig kritik:

Datatilsynet finder, at beskrivelsen af det strafbare forhold, som var årsagen til klagers bortvisning, ikke var nødvendig for at varetage virksomhedens legitime interesse, hvorfor videregivelsen af denne oplysning ikke kunne ske med hjemmel i databeskyttelseslovens § 8, stk. 4.

En neutral meddelelse om bortvisning ville have været tilstrækkelig. Det er proportionalitetsprincippet i renkultur: ikke om der måtte oplyses noget, men *hvor meget*.

Indsigt må ikke tømmes for indhold. I [j.nr. 2023-31-0053](#) slettede en natklub de omstridte optagelser, mens klagen over indsigtsafslaget var under behandling. Datatilsynet udtalte alvorlig kritik:

Det er Datatilsynets opfattelse, at det er i strid med princippet om lovlighed, rimelighed og gennemsigtighed i databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra a, hvis den dataansvarlige sletter oplysninger om den registrerede i nær tilknytning til, at den registreredes anmodning om indsigt afslås, idet den dataansvarlige derved uretmæssigt afskærer den registrerede muligheden for at få efterprøvet, om den registrerede har ret til at få indsigt i oplysningerne, ved Datatilsynet og domstolene.

Parallellen til artikel 13 er tydelig: en rettighed uden effektivt retsmiddel er ingen rettighed.

LOV

Databeskyttelsesloven § 8, stk. 3, 4

Databeskyttelsesloven § 22, stk. 1, 2

TV-overvågningsloven § 4c, stk. 1

PRAKSIS	Datatilsynet · Lovlighed af sektionskontrol og automatisk hastighedsmåling på Storebæltsbroen	09.10.2025
	Datatilsynet · Alvorlig kritik af natklub for manglende indsigt i og sletning af tv-overvågning	24.06.2024
	Datatilsynet · Købmand i Meny får alvorlig kritik for ulovlig videregivelse af oplysninger om strafbare forhold	05.09.2023
	Datatilsynet · Alvorlig kritik af sikkerheden ved ellers lovlig tv-overvågning af medarbejdere	08.08.2022

§ 12 Opholdsnægtelse: artikel 8 giver ikke ret til at vælge land

På udlændingeområdet virker artikel 8 primært gennem [udlændingeloven § 9 c, stk. 1](#) (»ganske særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed«). Den specifikke proportionalitetsvurdering ved udvisning af voksne straffedømte behandles i [praksisoversigten om udvisning og integration efter § 26](#), udvisning af mindreårige i [praksisoversigten om udvisning af mindreårige](#), og familiesammenføring som selvstændigt emne i [praksisoversigten om familiesammenføring](#). Her aftegnes kun det artikel 8-mønster, der går på tværs.

Grundsætningen. Udlændingenævnet formulerede den præcist i [afgørelsen af 7. marts 2017](#) om nægtet forlængelse efter overskredet danskprøvefrist: afgørelsen var ikke i strid med artikel 8, »da konventionen ikke giver familien ret til frit at vælge, i hvilket land de vil udøve deres familieliv«. Materielle betingelser – selvforsørgelse, bolig, danskprøve, frister – kan derfor som udgangspunkt opretholdes uden krænkelse, hvis familielivet kan udøves andetsteds. Se tilsvarende [afgørelsen af 11. april 2025](#) (FAM/2024/130) om afvisning af en ansøgning indgivet under en fastsat udrejsefrist, og [afgørelsen af 24. december 2015](#) om manglende overholdelse af et indrejseforbud.

Besøgsophold som tilstrækkelig udøvelse. [FAM/2024/120](#) af 10. april 2025 er illustrativ.

Udlændingestyrelsen *anerkendte*, at der forelå et beskyttelsesværdigt familieliv mellem den nordmakedonske mor og hendes søn i Danmark – men fandt, at det ikke kunne bære en opholdstilladelse. Nævnet stadfæstede:

Henset herved den geografiske afstand fra Nordmakedonien og reglerne om visumfritagelse sammenholdt med omfanget af samværet, kan det ikke anses for uproportionalt at henvise ansøgeren til at udøve samværet gennem besøgsophold.

Nævnet tilføjede, at § 9 c, stk. 1, ikke giver grundlag for opholdstilladelse med henblik på at **etablere eller udvide** samvær. Samme logik i [afgørelsen af 25. januar 2022](#), hvor familielivet »fortsat kan udøves gennem besøgsophold som hidtil«.

Familiebegrebets afgrænsning. Praksis viser, at nævnet tager artikel 8's familiebegreb alvorligt i begge retninger:

- **Anerkendt uden formelt ægteskab:** I [afgørelsen af 14. februar 2023](#) anerkendtes et beskyttelsesværdigt familieliv trods manglende retsgyldigt ægteskab og samliv. Tilsvarende omgørelser i [afgørelsen af 20. februar 2023](#) og [afgørelsen af 12. marts 2023](#), hvor fællesbarnet var udslagsgivende.
- **Afvist uden for kernefamilien:** I [afgørelsen af 12. marts 2015](#) om søskende fandt nævnet, at der ikke forelå »en helt særlig familiemæssig tilknytning ... der rakte ud over, hvad der normalt følger af et søskendeforhold«. I [afgørelsen af 14. februar 2020](#) kunne en 67-årig mors livslange samliv med sin voksne datter ikke bære en tilladelse, da hun var rask og kunne tage vare på sig selv.

Det svarer nøjagtigt til den afgrænsning, Ombudsmanden beskriver i [FOB 2017-10](#): kernefamilien er udgangspunktet, mens øvrige relationer kræver en konkret vurdering – og for voksne slægtninge typisk et kvalificeret afhængighedsforhold.

Barnets selvstændige tilknytning. [BS-50453/2024-HJR](#) af 7. maj 2025 (3-2) angik en dreng født i Danmark i 2011, hvis familie mistede opholdsgrundlaget i 2018. Flertallet fastslog, at »ganske særlige grunde« i [§ 9 c, stk. 1](#) ikke er begrænset til tilfælde, hvor internationale forpligtelser kræver det, og at nævnets konkrete afvejning af begrebet »formative år« ikke kunne tilsidesættes. Mindretallet henviste til EMD's domme i [Külekci mod Østrig](#) og [Pormes mod Nederlandene](#) og fandt, at nævnet urigtigt havde set bort fra drengens første to leveår, hvor forældrene havde lovligt ophold. Dissensen viser, at afgrænsningen af de formative år er reelt omstridt – men flertallets linje er, at domstolene ikke sætter deres skøn i myndighedens sted, når afvejningen er foretaget.

LOV	Udlændingeloven § 9c, stk. 1	Udlændingeloven § 9, stk. 1	Udlændingeloven § 26, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets prøvelse af opholdstilladelse baseret på barnets selvstændige tilknytning og formative år Udlændingenævnet · Afvisning af ansøgning om ægtefællesammenføring indgivet under en fastsat udrejsefrist Udlændingenævnet · Afslag på opholdstilladelse til nordmakedonsk mor for familiesammenføring med barn i Danmark Udlændingenævnet · Opholdstilladelse til eritreisk ægtefælle anerkendt på baggrund af fællesbarn og familieliv efter EMRK artikel 8 Udlændingenævnet · Omgørelse af afslag på ægtefællesammenføring for eritreisk kvinde grundet beskyttelsesværdigt familieliv Udlændingenævnet · Anerkendelse af beskyttelsesværdigt familieliv trods manglende retsgyldigt ægteskab og samliv Udlændingenævnet · Afslag på familiesammenføring til forælder grundet tvivl om reel opløsning af ægteskab med herboende far Udlændingenævnet · Afslag på opholdstilladelse til mor som medfølgende familiemedlem til datter med erhvervsophold Udlændingenævnet · Nægtelse af forlængelse af opholdstilladelse grundet manglende overholdelse af frist for danskprøve Udlændingenævnet · Stadfæstelse af afslag på familiesammenføring til herboende barn som følge af manglende overholdelse af indrejseforbud Udlændingenævnet · Afslag på familiesammenføring til søskende pga. manglende tilknytning og eksisterende omsorgspersoner i hjemlandet		
			07.05.2025 11.04.2025 10.04.2025 12.03.2023 20.02.2023 14.02.2023 25.01.2022 14.02.2020 07.03.2017 24.12.2015 12.03.2015

§ 13 Forvaltningens pligt til af egen drift at inddrage artikel 8

Ombudsmandens praksis udgør et selvstændigt lag i artikel 8-håndhævelsen: den retter sig mod myndigheder, der slet ikke *ser* artikel 8-spørgsmålet.

Pligten til at inddrage. I [FOB 2010 20-7](#) fastslog Ombudsmanden – i en sag, hvor en kommune havde pålagt besøgsrestriktioner for pårørende til en plejehjemsbeboer uden at behandle det som en afgørelse:

Der gælder en pligt for forvaltningsmyndighederne til ved udøvelsen af en skønsmæssig beføjelse (positivt) at tage hensyn til borgernes udøvelse af friheds- og menneskerettigheder og i videst mulig udstrækning undgå at lægge hindringer i vejen for disse rettigheder. Hensynet til privatlivet og familielivet som er beskyttet i kraft af den europæiske menneskerettighedskonvention, bør således indgå i en myndigheds skønsmæssige vurdering med høj prioritet.

Artikel 8 er altså ikke bare en grænse for skønnet – den er et **pligtsmæssigt kriterium** i skønnet.

Inkorporeringen er ikke en undskyldning for at springe vurderingen over. I den ældre, men stadig instruktive [udtalelse om hjemsendelse af udlænding efter bistandslovens § 4](#) afviste Ombudsmanden Socialministeriets standpunkt om, at EMRK »er indarbejdet i den danske lovgivning og myndighedernes praksis«, og at der derfor ikke skulle foretages en konkret vurdering. Ombudsmanden pegede på, at ministeriet selv havde erkendt ikke at have tidligere tilfælde med fælles forældremyndighed, og at henvisningen til, at tidligere praksis var i overensstemmelse med konventionen, derfor var uden betydning i den konkrete sag. Ombudsmanden anviste, at ministeriet med udgangspunkt i **Berrehab**-sagen skulle inddrage varigheden af opholdet, barnets alder, karakteren og omfanget af samværet samt indgrebets nødvendighed og proportionalitet.

Generelle instrukser kan ikke erstatte konkrete vurderinger. [FOB 2017-10](#) om instruksens om adskilt indkvartering af **alle** 15-17-årige asylansøgere og deres ægtefæller eller samleverer er den mest markante. Ombudsmanden fandt instruksens ulovlig, netop fordi kategorisk adskillelse afskærer den konkrete vurdering af, om der foreligger et beskyttelsesværdigt familieliv, og af proportionaliteten i det enkelte tilfælde. Udtalelsen indeholder samtidig den grundigste danske redegørelse for familiebegrebet i artikel 8's forstand, herunder at der ikke foreligger et beskyttelsesværdigt familieliv ved tvangsægteskab eller tvangssamliv, og at EMRK ikke forpligter staterne til at anerkende ægteskaber indgået af en 14-årig, jf. **Z.H. og R.H. mod Schweiz** (2015, præmis 44).

Proportionalitet i den daglige administration. I [FOB 2018-18](#) om tilsynsbesøget i Udrejsecenter Kærshovedgård gengav Ombudsmanden ministerens tilsagn om, at proportionalitetsbetragtninger og artikel 8 indebærer, »at der skal være mulighed for jævnlig kontakt til en eventuel herværende familie«, herunder weekendophold hos familien og tilladelse til yderligere besøg ved vigtige familiebegivenheder. Artikel 8 sætter dermed en nedre grænse for, hvor tæt et opholds- og meldepligtsregime må komme på at afskære familielivet – også for personer uden opholdsret.

Samlet set er Ombudsmandens bidrag ikke en anden materiel standard end domstolenes, men en *tidligere* håndhævelse: kritikken rammer der, hvor myndigheden har undladt at stille spørgsmålet – og det er præcis samme fejl, Højesteret sanktionerer, når § 20 a-sager hjemvises for utilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

§ 14 Sammenfatning: hvornår slår artikel 8 igennem?

På tværs af de fem år, praksis dækker, tegner der sig et ret præcist billede af, hvornår artikel 8 faktisk ændrer udfaldet i dansk ret – og hvornår den ikke gør.

Artikel 8 slår igennem, når:

- **Hjemlen mangler.** Legalitetskravet er den mest ubøjelige del af testen. Højesterets kendelse af 14. maj 2024 om [personbåren aflytning i fængsel](#) konstaterede krænkelsen, selv om indgrebet både var sagligt og proportionalt. Ombudsmandens formulering – »[k]ravene til retsgrundlagets klarhed øges i takt med indgrebs intensitet« – er den operative regel.
- **Afvejningen ikke er reel.** [BS-59289/2024-HJR](#) er skoleeksemplet: resultatet (ingen kontakt) kunne muligvis bæres, men myndighederne havde ikke *forsøgt* at kombinere barnets og moderens interesser, og havde ikke forholdt sig konkret til det mindst indgribende alternativ.
- **Oplysningsgrundlaget er utilstrækkeligt.** [UfR 2023.2114H](#), [BS-18800/2023-HJR](#) og [BS-17016/2023-HJR](#) hjemviste alle på procesgrundlag, ikke på realiteten.
- **En kategorisk regel erstatter den konkrete vurdering.** Jf. [FOB 2017-10](#) om instruks om adskilt indkvartering, og Højesterets advarsel i [BS-18800/2023-HJR](#) mod i realiteten at forbeholde § 20 a-kontakt for »helt særlige tilfælde«, efter at lovgiver havde fjernet tærsklen.
- **Adgangen til prøvelse indskrænkes.** [BS-46450/2020-HJR](#) om karebegrænsningen og Datatilsynets afgørelse i [j.nr. 2023-31-0053](#) om sletning under klagebehandlingen hviler på samme tanke.

Artikel 8 slår derimod ikke igennem, når:

- **Indgrebet har klar hjemmel og en gennemført afvejning.** Landsrettens tvangsadoptionspraksis 2025-2026 er entydig: hviler prognosevurderingen på en forældrekompetenceundersøgelse og en samspilsvurdering, ændrer nye oplysninger om forældrenes egen udvikling sjældent udfaldet – [BS-63271/2024-VLR-](#), [BS-53321/2024-OLR](#), [BS-50494/2025-VLR](#).
- **Familielivet kan udøves andetsteds.** Udlændingenævnets faste linje, senest [FAM/2024/120](#).
- **Barnets bedste peger den anden vej.** [BS-23819/2024-HJR](#) om faderskab og [BS-29045/2024-OLR](#) om § 20 a-kontakt viser begge, at et fagligt velunderbygget hensyn til barnet kan bære et fuldstændigt afslag – når det er *konkret* begrundet.
- **Krænkelsen skal sanktioneres gennem bevisretten.** Kendelsen af 14. maj 2024 holder artikel 8 og artikel 6 adskilt: hjemmelsmanglen konstateres, men beviset kan bruges, når rettergangen som helhed er fair.

Retsstillingens bevægelsesretning. Tre forhold fortjener opmærksomhed fremover. For det første er det ikke-konsoliderede § 9, stk. 3, 2. pkt., i adoptionsloven – adoption uden samtykke besluttet **inden fødslen**, i kraft siden 1. januar 2024 ved [lov nr. 753 af 13. juni 2023](#) – endnu ikke prøvet ved Højesteret; forarbejderne erkender selv, at afgørelsen træffes »på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag«, og at myndighederne »reelt aldrig har arbejdet for genforening«. Det er præcis den kritik, EMD rejste i **Strand Lobben** og **Abdi Ibrahim**. For det andet er dissensen i [BS-59289/2024-HJR](#) et åbent spørgsmål: er »fair balance« en pligt til at forsøge at kombinere interesserne, eller kun til at afveje dem? For det tredje viser hjemvisningskarrusellen i »Kian«-sagen – familieret, landsret, Højesteret, familieret, landsret, Højesteret over fem år – at proceskravene har en pris i tid, som i sig selv kan modvirke det formål, artikel 8 skal tjene: at bevare en relation, mens den stadig kan bevares.

LOV

Adoptionsloven § 9, stk. 3

Forældreansvarsloven § 20a, stk. 1

Inkorporeringsloven § bilag-1-article-8

PRAKSIS	Højesteret · Ret til kontakt efter bortadoption: Højesterets prøvelse af Forældreansvarslovens § 20 a og EMRK artikel 8	03.04.2025
	Højesteret · Højesteret stadfæster afslag på genoptagelse af faderskabssag trods dokumenteret biologisk faderskab	08.10.2024
	Højesteret · Tilsidesættelse af bevisafskæring efter infiltration i fængsel: Afgørelse om brug af hemmelige lyd- og videooptagelser i drabssag	14.05.2024
	Højesteret · Højesterets hjemvisning af sag om samvær efter tvangsbortadoption grundet utilstrækkelig sagsoplysning	26.10.2023
	Højesteret · Højesterets hjemvisning af sag om biologiske bedsteforældres samvær med bortadopteret barnebarn	26.10.2023
	Højesteret · Hjemvisning af sag om samvær efter tvangsadoption grundet utilstrækkeligt oplysningsgrundlag og EMRK artikel 8	21.02.2023
	Højesteret · Kære af kendelse om tvangsfuldbyrdelse af samvær krævede ikke tilladelse fra Procesbevillingsnævnet	17.02.2021
	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke	31.03.2026
	Landsretten · Østre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke	13.06.2025
	Landsretten · Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption uden forældrenes samtykke	22.04.2025
	Landsretten · Landsretten afviser samvær og kontakt mellem biologiske forældre og tvangsadopteret barn	20.08.2024
	Datatilsynet · Alvorlig kritik af natklub for manglende indsigt i og sletning af tv-overvågning	24.06.2024
	Udlændingenævnet · Afslag på opholdstilladelse til nordmakedonsk mor for familiesammenføring med barn i Danmark	10.04.2025

REFERENCE Lovgrundlag

9 paragraffer

Adoptionsloven § 9	stk. 2-4	Adoptionsloven § 32a	stk. 1
Børneloven § 24	stk. 2	Forældreansvarsloven § 4	stk. 1
Forældreansvarsloven § 20a	stk. 1	Inkorporeringsloven § bilag-1-article-8	
Retsplejelovent § 456p		Retsplejelovent § 791a	stk. 1
Straffuldbyrdelesloven § 57	stk. 6		

MATERIALE Citerede afgørelser

49 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		23
24.03.2026	Samvær med retlig far kan ikke begrænses af biologisk fars samværsanmodning – Højesteret 2026	59797-2025
15.01.2026	Afvisning af anke i sag om samvær og anden kontakt uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet	32576-2025
22.09.2025	Tvangsfuldbyrdelse af samvær ved afhentning af barn grundet forælders vedholdende modvilje	21907-2025

05.09.2025	Højesterets afgørelse om forældremyndighed og samvær ved bopæl i udlandet samt betydningen af samarbejdsskikane	10026-11737
07.05.2025	Højesterets prøvelse af opholdstilladelse baseret på barnets selvstændige tilknytning og formative år	50453-2024
03.04.2025	Ret til kontakt efter bortadoption: Højesterets prøvelse af Forældreansvarslovens § 20 a og EMRK artikel 8	59289-2024
08.10.2024	Højesteret stadfæster afslag på genoptagelse af faderskabssag trods dokumenteret biologisk faderskab	6373-7645
21.08.2024	Højesterets dom om ulovlig optagelse af indsattes telefonsamtaler med advokatfuldmægtig og vurdering af afsoningsforhold	bs-60316-2023-hjr
16.08.2024	Højesterets dom om forældremyndighed og bopæl i sag om samværschikane	bs-11547-2024-hjr
14.05.2024	Tilsidesættelse af bevisafskæring efter infiltration i fængsel: Afgørelse om brug af hemmelige lyd- og videooptagelser i drabssag	
25.04.2024	Overførsel af forældremyndighed til faren under hensyn til barnets trivsel og modvilje mod samvær med moren	bs-58675-2023-hjr
26.10.2023	Højesterets hjemvisning af sag om biologiske bedsteforældres samvær med bortadopteret barnebarn	3990-4822
26.10.2023	Højesterets hjemvisning af sag om samvær efter tvangsbortadoption grundet utilstrækkelig sagsoplysning	bs-18800-2023-hjr
03.10.2023	Samvær efter stedbarnsadoption - Forældreansvarsloven § 20 a	3843-4640
20.04.2023	Højesterets afgørelse om samvær i alle weekender og bopælsforælders ret til ferie	bs-52869-2022-hjr
21.02.2023	Hjemvisning af sag om samvær efter tvangsadoption grundet utilstrækkeligt oplysningsgrundlag og EMRK artikel 8	bs-25683-2022-hjr
23.08.2021	Adoption uden samtykke og overholdelse af Menneskerettighedskonventionens artikel 8	bs-4139-2021-hjr
08.03.2021	Adoption uden samtykke og midlertidig placering af barn hos adoptanter i forhold til EMRK	bs-41118-2020-hjr
17.02.2021	Kære af kendelse om tvangsfuldbyrdelse af samvær krævede ikke tilladelse fra Procesbevillingsnævnet	bs-46450-2020-hjr
07.01.2021	Videoovervågning i privatejet parkeringskælder med offentlig adgang kræver ikke retskendelse	69-2020
03.10.2019	Højesteret afviser erstatning til udlejer for skader på dør forvoldt under politiets anholdelse af eftersøgt	Sag 71/2019
18.02.2019	Højesterets stadfæstelse af bortadoption uden samtykke af hensyn til barnets tarv og tilknytning til plejefamilie	106-2018
12.12.2014	Ingen hjemmel til samvær med social far efter forældreansvarslovens § 20, når barnet bor hos begge biologiske forældre	137-2014

31.03.2026	Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke	10710-12718
27.01.2026	Stadfæstelse af tvangsadoption – biologiske forældre fik ikke medhold i krav om supplerende samspilsobservationer	10711-12719
13.06.2025	Østre Landsret stadfæster tvangsadoption af spædbarn uden biologiske forældres samtykke	10560-12462
01.05.2025	Landsretten stadfæster tvangsadoption uden samtykke: Forældre varigt ude af stand til omsorg	10158-11919
22.04.2025	Vestre Landsret stadfæster tvangsadoption uden forældrenes samtykke	10558-12459
01.04.2025	Vestre Landsret stadfæster dom om adoption uden biologisk mors samtykke	9763-11406
24.01.2025	Landsretten stadfæster adoption uden samtykke trods positiv udvikling i samvær mellem mor og barn	9730-11360
20.08.2024	Landsretten afviser samvær og kontakt mellem biologiske forældre og tvangsadopteret barn	9500-11061
09.02.2023	Stadfæstelse af byretsdom i sag om samvær i regnbuefamilie	3749-4496
16.06.2022	Landsretten stadfæster afgørelse om intet samvær mellem adopteret barn og biologiske forældre	3986-4816
16.06.2022	Afgørelse om samvær mellem adopteret barn og biologiske bedsteforældre	3987-4817
UDLÆNDINGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		10
11.04.2025	Afvisning af ansøgning om ægtefællesammenføring indgivet under en fastsat udrejsefrist	FAM/2024/130
10.04.2025	Afslag på opholdstilladelse til nordmakedonsk mor for familiesammenføring med barn i Danmark	FAM/2024/120
12.03.2023	Opholdstilladelse til eritreisk ægtefælle anerkendt på baggrund af fællesbarn og familieliv efter EMRK artikel 8	
20.02.2023	Omgørelse af afslag på ægtefællesammenføring for eritreisk kvinde grundet beskyttelsesværdigt familieliv	
14.02.2023	Anerkendelse af beskyttelsesværdigt familieliv trods manglende retsgyldigt ægteskab og samliv	
25.01.2022	Afslag på familiesammenføring til forælder grundet tvivl om reel opløsning af ægteskab med herboende far	
14.02.2020	Afslag på opholdstilladelse til mor som medfølgende familiemedlem til datter med erhvervsophold	
07.03.2017	Nægtelse af forlængelse af opholdstilladelse grundet manglende overholdelse af frist for danskprøve	
24.12.2015	Stadfæstelse af afslag på familiesammenføring til herboende barn som følge af manglende overholdelse af indrejseforbud	

12.03.2015 Afslag på familiesammenføring til søskende pga. manglende tilknytning og eksisterende omsorgspersoner i hjemlandet

DATATILSYNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

4

09.10.2025 Lovlighed af sektionskontrol og automatisk hastighedsmåling på Storebæltsbroen 2025-31-1798

24.06.2024 Alvorlig kritik af natklub for manglende indsigt i og sletning af tv-overvågning 2023-31-0053

05.09.2023 Købmand i Meny får alvorlig kritik for ulovlig videregivelse af oplysninger om strafbare forhold 2023-832-0081

08.08.2022 Alvorlig kritik af sikkerheden ved ellers lovlig tv-overvågning af medarbejdere 2020-431-0115

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

03.12.2024 Kontrolafgift opretholdt pga. fejlindstillet p-skive trods dokumentation for faktisk parkeringstid park-4816

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Delbetænkning I vedrørende udenlandske kvinders integration og retsstilling (udenlandske kvinders retsstilling i forhold til udlændingeloven)

nr. 1303 · 1995 · Indenrigsministeriet